

2016-10-20

Miljö- och energidepartementet
Remiss M2016/01735/KI

Klimatenheten
103 33 Stockholm

Helena Sjögren
helena.sjogren@skogsindustrierna.org
08-762 72 35

Yttrande över Miljömålsberedningens delbetänkande med förslag om en klimat- och luftstrategi för Sverige

Skogsindustrierna tackar för möjligheterna att lämna synpunkter på Miljömålsberedningens delbetänkande. Skogsindustrierna ställer sig bakom Svenskt Näringslivs yttranden, men lämnar här kompletterande kommentarer.

Skogsindustriernas vision är att skogsnäringen driver tillväxt i världens bioekonomi. Skogsindustrins största bidrag till att motverka klimateffekten är med produktion av förnybara material och produkter som kan ersätta fossila alternativ. Produkter som är baserade på träråvara binder samtidigt kol och är ett kollager under hela sin livslängd. När materialet återanvänts och återvunnits och inte längre fyller en funktion som material det även energiåtervinnas och därmed ersätta ett fossilt bränsle. Rest- och biprodukter från skogs och industri kan också användas som biobränsle. Skogsindustrin är en energiintensiv industri som framför allt använder bioenergi och el, endast 4 % fossilt bränsle ingår i processerna. Vår målsättning är att på sikt ha fossilfria processer. Ju högre tillväxten och därmed avverkningen/skörden av skogsråvara är desto större blir skogens möjlighet att bidra till att mildra klimatförändringarna.

SAMMANFATTNING

Långsiktigt mål

- Skogsindustrierna välkomnar ett ambitiöst klimatmål som tillåter bioekonomin att växa
- För att Sverige ska vara ett föregångsland måste vi ha konkurrenskraftiga företag, välfärd och låg klimatpåverkan

Internationellt perspektiv

- Prioritera den globala klimatnyttan
- EU:s regelverk måste tillåta länder att hantera förnybart och fossilt olika

Skogsindustrierna är massa-, och pappers- och den trämekaniska industrins bransch- och arbetsgivarorganisation. Skogsindustrierna företräder ett 50-tal massa- och pappersbruk i sammanlagt 22 koncerner/företag och cirka 115 sågverk i ett 60-tal koncerner/företag, samt ett antal företag med nära anknytning till massa-, pappers-, eller trävarutillverkning. Arbetsgivarverksamheten bedrivs tillsammans med gruvsektorn och stål- och metallsektorn inom organisationen Industriarbetsgivarna. Inom Skogsindustrierna ingår verksamheten Svenskt Trä och sekretariatet för Biolnnovation. Skogsindustrin sysselsätter nära 55 000 personer och exporterade för 127 miljarder kronor 2015.

- Ambitionen i utsläppshandelssystemet kan endast höjas om
 - De som tidigt sänkt sina utsläpp måste gynnas
 - Indirekta effekter kompenseras
 - Läckage av investeringar och koldioxid undviks

Bioekonomi

- Satsa på bioekonomi
- Öka efterfrågan på biobaserade produkter
- Öka byggandet i trä
- Låt ej kommuner ställa särkrav på byggnadsverks tekniska egenskaper
- Låt Boverket utreda ett byggregelverk som tar hänsyn till byggprocessens klimatpåverkan

Cirkulär ekonomi

- Skogsindustrin är en naturlig del av den cirkulära ekonomin
- Skogsindustrierna stöder fortsatt höga ambitionsnivåer för resurseffektivitet
- Mål för resurseffektivitet måste anpassas till vårt lands förutsättningar avseende industri, demografi och geografi
- Låt producenterna ha kvar insamlingsansvaret för returmaterial

Skog

- Jämställda mål mellan skogsproduktion och miljö
- Öka tillgången till skogsråvara
- Biobaserade produkter bör användas där de gör störst nytta
- Både upptag och avgång av växthusgaser från organogena jordar behöver beaktas

Transporter

- Sektormål för transporter ska tas bort
- Säkerställ industrins konkurrenskraft
- Satsa på underhåll av infrastrukturen
- Gör det möjligt att använda längre och tyngre tåg och lastbilar
- Utsläppskrav för fordon sätts på EU-nivå
- Inför långsiktigt och hållbart regelverk för biodrivmedel

Arbetsmaskiner

- Drift av arbetsmaskiner måste vara konkurrensförmålig
- Energieffektivisering av arbetsmaskiner måste relateras till utfört arbete
- Det är klokt att verka för gemensamma koldioxidkrav på motorer till arbetsmaskiner inom EU
- Eventuell samordning för av utveckling av arbetsmaskiner behöver arbeta i nära kontakt med olika berörda branscher och maskintillverkare

Samlad konsekvensbedömning

- Den samlade konsekvensbedömningen är otillräcklig

Miljömålsberedningens remiss är omfattande och borde arbetats ned till ett mer konkret material. Det hade gjort det lättare att analysera beredningens olika förslag och gjort det tillgängligt för fler.

LÅNGSIKTIGT MÅL

- Skogsindustrierna välkomnar ett ambitiöst klimatmål som tillåter bioekonomin att växa
- För att Sverige ska vara ett föregångsland måste vi ha konkurrenskraftiga företag, välfärd och låg klimatpåverkan

Skogsindustrierna välkomnar ett ambitiöst klimatmål och förordar ett mål med ett intervall istället för ett absolut mål. Beredningen skriver att ”Att Sverige till år 2050 inte orsakar några nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären. Det ska ske genom ökad välfärd och en hållbar utveckling mot en fossilfri och biobaserad ekonomi.” Vi ser att detta mål är möjligt att nå under förutsättning att den svenska skogsindustrin är konkurrenskraftig och efterföljande värdekedjor utvecklas. Skogsindustrins konkurrenskraft behöver därmed beaktas i alla kommande förslag på styrmedel. Beredningen skriver att Sverige ska vara ett ledande land i det globala arbetet med att förverkliga Parisavtalets ambitiösa målsättningar. För att Sverige ska vara ett föregångsland måste vi ha konkurrenskraftiga företag, välfärd och låg klimatpåverkan.

Det är viktigt att ha ett helhetsperspektiv i klimatfrågan men indelning av mål i olika sektorer riskerar att göra klimatåtgärder mindre kostnadseffektiva. Skogsindustrierna uppskattar att överenskommelsen är bred med sju riksdagspartier som har lyckats enas om ett långsiktigt klimatmål.

INTERNATIONELLT PERSPEKTIV

När det gäller det internationella perspektivet har Skogsindustrierna följande kommentarer:

- Prioritera den globala klimatnyttan
- EU:s regelverk måste tillåta länder att hantera förnybart och fossilt olika
- Ambitionen i utsläppshandelssystemet kan endast höjas om
 - De som tidigt sänkt sina utsläpp måste gynnas
 - Indirekta effekter kompenseras
 - Läckage av investeringar och koldioxid undviks

Klimatet är en global fråga och det är viktigt åtgärder i Sverige inte bidrar till totalt sett ökade utsläpp globalt. Skogsindustrierna håller därmed med beredningen om att det är viktigt att höga ambitioner med låga utsläpp i Sverige inte får leda till att andra länder inom ramen för EU:s gemensamma åtaganden kan fortsätta att ha relativt sett högre utsläpp. Våra åtgärder måste bli till verklig klimatnytta och inte bara till lättnader i konkurrerande länder.

Sverige har goda förutsättningar att vara ledande i omställningen mot minskade utsläpp av växthusgaser. Redan idag ligger vi i framkant bland de industrialiserade länderna. För att hantera klimatutmaningen krävs det en avsevärt större reduktion, vilket vi också anser är möjligt med hjälp av ett engagerat näringsliv. Sverige ska försöka minska de nationella växthusgasutsläppen så långt

som är möjligt. Men hänsyn måste också tas till att vi fortsatt har en god välfärd, hög sysselsättning samt en stark internationell konkurrenskraft. För att fungera som ett föregångsland måste Sverige visa att detta går att förena låg användning av fossilt med konkurrenskraftig industri.

Fokus bör ligga på största möjliga klimatnytta, och att svensk politik inte ska öka, utan minska utsläppen utanför Sverige när man föreslår åtgärder och styrmedel så att det blir kostnadseffektivt och klimatnyttaeffektivt. Klimatåtgärder i Sverige måste därmed även vara verksamma ur ett globalt perspektiv. Där bidrar skogsindustrin med sin export av förnybara produkter som producerats med ett lågt klimatavtryck. Den största klimatnyttan åstadkoms när dessa produkter ersätter produkter av fossilt ursprung eller produkter från växthusgasintensiva produktionsprocesser.

Energiskattedirektivet

Skogsindustrierna delar miljömålsberedningens bedömning om att EU:s regelverk bör ändras så att bränslen med olika klimat- och energiegenskaper kan hanteras olika. Det kan behövas ändringar både Energiskattedirektivet och i statsstödsregelverket. Oavsett är det viktigt att regelverken tar hänsyn till skillnaden mellan förnybart och fossilt och gör det möjligt för medlemsstaterna att hantera dem olika.

Utsläppshandelssystemet

När det gäller EU:s system för handel med utsläppsrätter (ETS) anser Skogsindustrierna att ambitionen i systemet endast kan höjas om:

- De som tidigt sänkt sina utsläpp måste gynnas
- Indirekta effekter kompenseras
- Läckage av investeringar och koldioxid undviks

ETS är en viktig pusselbit i unionens klimatpaket för att klara 40 procent lägre utsläpp till 2030 jämfört med 1990. För Skogsindustrierna är det självklart att alla branscher med fri tilldelning av utsläppsrätter ska bidra till att EU kan nå sitt klimatmål för 2030 genom att acceptera lägre tilldelning. Skogsindustrin har sänkt utsläppen med över 60 procent sedan ETS startade 2005. Skogsindustrierna delar beredningens åsikt att en eventuell skärpning av handelssystemet behöver genomföras på ett sådant sätt att det inte leder till att investeringar flyttar utanför EU eller ökat läckage av koldioxid genom ökad produktion utanför systemet.

BIOEKONOMI

Skogsindustriernas vision är att skogsnäringen driver tillväxt i världens bioekonomi. Branschen bidrar med klimatnytta genom att producera förnybara produkter och energi med råvara från hållbart brukad skog.

- Satsa på bioekonomi
- Öka efterfrågan på biobaserade produkter
- Öka byggandet i trä

- Låt ej kommuner ställa särkrav på byggnadsverks tekniska egenskaper
- Låt Boverket utreda ett byggregelverk som tar hänsyn till byggprocessens klimatpåverkan

Satsa på bioekonomi

Skogsindustrierna välkomnar Miljömålsberedningens förslag om att satsa på offensiv bioekonomistrategi. Det är en naturlig del av klimatstrategin. Branschen har länge efterfrågat en strategi för bioekonomi. Vi delar även beredningens bedömning om att det kommer att krävas investeringar. Under 2015 och 2016 har skogsindustrin investerat för 28 miljarder kronor. För 2017 och 2018 har företagen hittills aviserat investeringar för 12 miljarder kronor

Öka efterfrågan på biobaserade produkter

De produkter som skogsindustrin producerar ersätter fossila alternativ både i konstruktioner, förpackningar, kemi, drivmedel och energi. De förnybara materialen kan återanvändas, återvinnas för att till slut bli till bioenergi. Skogsindustrierna delar beredningens syn om att samhället bör agera för att öka efterfrågan på biobaserade produkter. De EN-standarder som har utarbetats för att främja biobaserade produkter bör nyttjas.

Öka byggandet i trä

Miljömålsberedningen framhåller särskilt ökat byggande i trä som både kan ersätta material med större klimatpåverkan samtidigt som konstruktionen i sig blir ett kollager i en längre tid. Att tillverka ett trähus kräver i sig väldigt lite energi. Att husets stomme består av trä i stället för traditionella material minskar samtidigt koldioxidutsläppen betydligt. Tekniken är beprövad och testad. Genom att öka byggandet i trä kan vi minska klimatbelastningen från byggsektorn här och nu, och inte i en mer eller mindre avlägsen framtid. Skogsindustrierna välkomnar beredningens tydlighet kring vikten av att bygga i trä.

Låt ej kommuner ställa särkrav på byggnadsverks tekniska egenskaper

Skogsindustrierna avstyrker förslaget att utvärdera effekten av förbudet i plan- och bygglagen för kommuner att ställa särkrav på byggnadsverks tekniska egenskaper vid planläggning. Byggreglerna bör vara nationella och kommunala särkrav försvårar för det rationella och industriella byggandet, som det moderna träbyggandet utgör. Klimateffekten av kommunala särkrav är mycket begränsad. Fokus för arbetet med att minska byggandets klimatpåverkan bör istället i mycket högre utsträckning läggas på bygg- och materialprocessen som enligt forskning kan svara för så mycket som 80 % av en byggnads klimatpåverkan sett i en 50-årig livscykel (europeisk standard).

Låt Boverket utreda ett byggregelverk som tar hänsyn till byggprocessens klimatpåverkan

Klimatpåverkan från byggnaders energianvändning i drift är ett ofta diskuterat och relativt väl utforskat område. Samhällets styrmedel och regleringar är också helt inriktade på driftsfasen. Forskning har dock under senare år visat att byggprocessen har långt större betydelse för klimatpåverkan än vad många

tidigare trott. Så mycket som 80 procent av en byggnads klimatpåverkan under en 50-årig livscykel kan orsakas under byggprocessen (tillverkning av byggmaterial, byggtransporter och produktion på byggarbetsplatserna). I takt med att energieffektiviteten ökar i de nya husen ökar givetvis byggprocessens andel ytterligare. Trots dess stora betydelse saknas styrmedel som riktar sig mot byggprocessen. Regelverket föreskriver att alla nya hus ska energideklarerars i vilken energianvändningen under byggnadens drift framgår. Ingen information ges om energianvändningen under byggprocessen. Boverket har haft regeringens uppdrag att utreda hur byggreglerna kan ta hänsyn till klimatpåverkan från byggprocessen. Boverket konstaterade att det krävs ytterligare utredningar. Skogsindustrierna anser att det behöver utvecklas styrmedel riktade mot byggprocessen och föreslår att Boverket eller annan lämplig myndighet ges i uppdrag att utreda ett byggregelverk som tar hänsyn till byggprocessens klimatpåverkan.

Likaså anser Skogsindustrierna att vid offentlig upphandling av byggentreprenader bör det alltid anläggas ett livscykelperspektiv.

CIRKULÄR EKONOMI

När det gäller cirkulär ekonomi har Skogsindustrierna följande kommentarer:

- Skogsindustrin är en naturlig del av den cirkulära ekonomin
- Skogsindustrierna stöder fortsatt höga ambitionsnivåer för resurseffektivitet
- Mål för resurseffektivitet måste anpassas till vårt lands förutsättningar avseende industri, demografi och geografi
- Låt producenterna ha kvar insamlingsansvaret för returmaterial

Skogsindustrin är en naturlig del av den cirkulära ekonomin

Cirkulär ekonomi handlar i första hand om att minska beroendet av ändliga resurser. Det första steget mot en cirkulär ekonomi är därför att ersätta dessa med förnybara. Skogsindustrin är redan idag en biobaserad cirkulär ekonomi där förnybara råvaror från hållbart brukade skogar används till produkter och energi om och om igen. Hela trädet nyttjas och restprodukterna används antingen i den egna tillverkningen eller i en annan industri. Just nu ligger frågan om cirkulär ekonomi på EU:s dagordning. De möjligheter som cirkulär ekonomi skapar för förnybara resurser, stärkt konkurrenskraft och miljömässig hållbarhet bör ges en ännu större roll i utvecklingen mot en cirkulär ekonomi i Europa. I vår bransch handlar det om att använda både färsk- och returfiber i ett kretslopp. Vi menar att lagstiftaren måste se färskfiber och returfiber som två likvärdiga råvaror. Övriga medlemsländer i Europa har inte samma insikt eller förståelse för att färskfiber är en förutsättning för tillgång av returfiber.

Skogsindustrierna stöder fortsatt höga ambitionsnivåer för resurseffektivitet

Skogsindustrierna stöder höga ambitionsnivåer för resurseffektivitet, men anser att mål och indikatorer för uppföljning måste anpassas till Sveriges förutsättningar

samt tidigt genomförda miljöarbete inom industrin. Målnivåer för materialåtervinning av kommunalt avfall och förpackningsavfall måste baseras på en relevant och tydlig beräkningsformel. Utan denna tydlighet är det omöjligt att bedöma möjligheterna att uppnå mål samt konsekvenserna av föreslagna ändringar.

Låt producenterna ha kvar insamlingsansvaret för returmaterial

Inom ramen för cirkulär ekonomi diskuteras vilka krav som ska ställas på insamling av material för återvinning. Denna fråga är särskilt aktuell i Sverige. Skogsindustrierna vill att skogsindustrin fortsatt ska behålla det totala producentansvaret för sina produkter i Sverige då vi menar att om man är ansvarig för kostnaden för återvinning måste man även kunna ha möjlighet att kunna styra över utformningen av systemet. Det existerande systemet för insamling av returpapper i Sverige har visat att höga återvinningsnivåer åstadkoms då samma aktör, det vill säga producenterna, har ansvar för hela kedjan, från insamling till produktion.

SKOG

När det gäller skog har Skogsindustrierna följande kommentarer:

- Jämställda mål mellan skogsproduktion och biologisk mångfald
- Öka tillgången till skogsråvara
- Biobaserade produkter bör användas där de gör störst nytta
- Både upptag och avgång av växthusgaser från organogena jordar behöver beaktas

Sverige har ett skogsbruk som utvecklar råvaruresurserna istället för att exploatera dem. Tillgången på förnybar råvara är en grundläggande förutsättning för den hållbara bioekonomin. I det svenska skogsbruket är avverkningen mindre än tillväxten och skogsförrådet ökar. Ju mer vi brukar skogen desto större klimatnytta ger den, om vi ersätter fossilbaserade produkter och material med vår skogliga förnybara råvara. Det är också så att ju mer vi förädlar vår svenska råvara till produkter och tjänster på den globala marknaden desto större avtryck gör skogen för svensk ekonomi, vad gäller tillväxt, antal jobb och bidrag i form av skatteintäkter till svensk välfärd.

Ett sätt att öka skogens klimatnytta är att verka för att öka tillväxten i skogen vilket skulle göra att mer koldioxid tas upp och mer biomassa blir tillgängligt för en växande bioekonomi.

Jämställda mål mellan skogsproduktion och miljö

Skogen ska brukas på ett hållbart sätt. Idag är målet om virkesproduktion jämförbart med miljömålet, vilket skapar goda förutsättningar för en hållbar skogsnäring. För svensk skogsindustri är det viktigt att skogsbruket tillsammans med myndigheter och ideella organisationer försöker att nå en ökad samsyn om målet med våra skogar och hur en god miljöhänsyn uppnås. Hållbart skogsbruk betyder att

brukandet ska vara ekonomiskt, ekologiskt och socialt hållbart. Skogsindustrins mål för skogen, människan och den biologiska mångfalden är formulerat så här: *"Vi ska bruka skogen så att alla arter i det svenska skogslandskapet kan fortleva och vi ska bruka skogen så att den bidrar till att öka människors livskvalitet"*. Staten och skogsägarna har ett gemensamt ansvar att bevara den biologiska mångfalden. Skogsvårdslagen bygger på frihet under ansvar vilket innebär att skogsägarna utöver lagens minimikrav i genomsnitt tar ett större ansvar för skogsmiljön. Miljöansvar är idag en grundkomponent i företagets relationer med sin omvärld och en förutsättning för att nå framgång i affärsverksamheten

Öka tillgången till skogsråvara

Ett sätt att öka skogens klimatnytta är att verka för att öka tillväxten i skogen vilket skulle göra att mer koldioxid tas upp och mer biomassa blir tillgängligt för en växande bioekonomi. Det är möjligt att öka tillväxten genom till exempel gödsling, bättre förnygringar, ståndortsanpassning samt produktion på nedlagd åkermark vilket även beredningen beskriver.

Biobaserade produkter bör användas där de gör störst klimatnytta

Störst klimatnytta gör långlivade biobaserade produkter som binder kol under en längre tid. För byggnader kan det handla om hundratals år. Skogsindustrierna delar beredningens bedömning att biobaserade produkter bör användas där de gör störst klimatnytta, men det bör inte regleras i lag. Reglering av hur råvara som ska användas, skadar utveckling av bioekonomin då vi inte idag kan veta vad de allra bästa lösningarna är i framtiden. Eventuella styrmedel bör vara teknikneutrala.

Organogena jordar

En strategisk planering för arbetet med att minska avgången av växthusgaser från jord- och skogsbrukets organogena jordar måste avse såväl upptag som utsläpp av växthusgaser. Miljömålsberedningen skriver att regeringen bör ge Skogsstyrelsen och Jordbruksverket i uppdrag att ta fram en strategisk planering av arbetet med att minska avgången av växthusgaser från skog och jordbrukets organogena jordar och öka kolinlagringen i åker och betesmark. Det är bra att öka kunskaperna kring de organogena jordarna men det bör tydliggöras att uppdraget avser såväl upptag som utsläpp av växthusgaser samt även substitutionseffekten av att ersätta fossilbaserade produkter med förnybara måste ingå.

TRANSPORTER

När det gäller Miljömålsberedningens förslag om transporter anser Skogsindustrierna att:

- Sektormål för transporter ska tas bort
- Säkerställ industrins konkurrenskraft
- Satsa på underhåll av infrastrukturen
- Gör det möjligt att använda längre och tyngre tåg och lastbilar
- Utsläppskrav för fordon sätts på EU-nivå
- Inför långsiktigt och hållbart regelverk för biodrivmedel

Skogsindustrierna önskar att sektorsmålet för transporter tas bort

Miljömålsberedningen föreslår ett ambitiöst utsläppsmål för inrikes transporter med en minskning på 70 procent senast år 2030 jämfört med 2010. Transporterna är en stor utmaning för Sverige, men det är mer kostnadseffektivt och flexibelt att fokusera på ett övergripande mål. Industrins konkurrenskraft måste säkerställas vid åtgärder inom transportområdet. Sveriges bioekonomi växer, och är mycket beroende av transporter.

Satsa på underhåll av infrastrukturen

Effektiva och väl fungerande transporter är nödvändiga förutsättningar för näringslivet. En förbättrad infrastruktur skapar förutsättningar för smarta transporter och går hand i hand med ökad miljöeffektivitet. Särskilt gäller detta behovet av järnvägsinvesteringar där infrastrukturen är eftersatt.

Gör det möjligt att använda längre och tyngre tåg och lastbilar

Miljömålsberedningen lyfter vikten av främja en effektivare användning av infrastruktur och fordon. Skogsindustrierna delar denna synpunkt.

För godstransporter finns det möjlighet att samtidigt öka kapaciteten i infrastrukturen och minska bränslebehovet genom att använda längre och tyngre fordon. Det gäller både tåg och lastbilar. Varuägare har länge påtalat behovet av längre tåg på sträckan Hallsberg-Malmö för att harmonisera med de kontinentala tåglängderna. Men även tyngre tåg för skogsindustrins råvarutransporter är möjligt på flera sträckor om vissa brister åtgärdas. Med tyngre och längre lastbilar kan bränsleanvändningen minska med upp till 20 procent samtidigt som det blir färre fordon på vägarna.

Effektivare fordon

Skogsindustrierna delar miljömålsberedningens syn på att utsläppskrav för fordon bör sättas på minst EU-nivå. Sverige är en för liten marknad för att ha särregler. Utsläppskrav bör hantera fordonets väntade arbete då till exempel tunga transporter kräver en viss motorstyrka.

Förnybara drivmedel

Skogsindustrierna delar berednings åsikt om att det behövs långsiktiga, hållbara och stabila villkor för biodrivmedel. För att vara hållbart behöver det regelverk som skapas för drivmedel även beakta kostnader för transportköparen och säkerställa att industrins konkurrenskraft inte försvagas. På Europeanivå diskuteras ett paneuropeiskt kvotpliktssystem för biodrivmedel från år 2020. Sverige bör vara delaktig i den diskussionen för att säkerställa att Svenska regler inte går på tvärs med kommande direktiv. Skogsindustrin är redan och kan komma att i större utsträckning bli en del av produktionskedjan för biodrivmedel. Produktion av biodrivmedel i Sverige förutsätter ett fungerande logistiksystem för skogsråvara och biobränsle. För att möjliggöra det behövs en rad åtgärder där huvudfokus är underhåll av järnvägens lågtrafikerade banor samt implementering av tyngre och längre lastbilar.

Skogsindustrin exporterar cirka 85 % av produktionen av massa och papper samt cirka 70 % av sågade trävaror, totalt knappt 20 miljoner ton per år. På grund av Sveriges geografiska läge i världen och stora avstånd inom landet är skogsindustrin starkt beroende av väl fungerande transporter för sin internationella konkurrenskraft. För att begränsa avståndsnackdelarna har skogsindustrin byggt upp effektiva logistik- och transportsystem innefattande alla transportslag utom flyg.

Skogsindustrin är en av de branscher som köper mest transporter i Sverige. Skogsnäringen upphandlar logistik tjänster för drygt 25 MDSEK per år. Vid export av skogsindustriprodukter är cirka 25 % lastbilstransporter, 65 % sjötransporter och 10 % järnvägstransporter. Val av transportslag beror på produkt och destination, men oftast används en kombination av transportslag. För transporter inom Sverige gäller företrädesvis lastbilstransporter för rundvirke (64 %), flis (85 %) och sågade trävaror (87 %). För massa och papper gäller det omvända med högre andel järnväg, 62 % för massa och 85 % för papper.

ARBETSMASKINER

När det gäller arbetsmaskiner anser Skogsindustrierna att:

- Drift av arbetsmaskiner måste vara konkurrensmässig
- Energieffektivisering av arbetsmaskiner måste relateras till utfört arbete
- Det är klokt att verka för gemensamma koldioxidkrav på motorer till arbetsmaskiner inom EU
- Eventuell samordning för av utveckling av arbetsmaskiner behöver arbeta i nära kontakt med olika berörda branscher och maskintillverkare

Drift av arbetsmaskiner måste vara konkurrensmässig

Skogsindustrin är beroende av effektiva arbetsmaskiner framför allt ute i skogen men även inom industriområden. Arbetsmaskinerna utför det första steget för att samhället ska få tillgång till förnybara produkter samt bioenergi. Åtgärder som berör arbetsmaskiner behöver konsekvensanalysernas med avseende på industrins konkurrenskraft – särskilt vad gäller maskiner att ta fram biomassa för att utveckla bioekonomin. Beredningen skriver att *”Skattenedsättningarna på diesel för arbetsmaskiner bör fasas ut på ett sätt som tar hänsyn till de negativa effekter som kan uppstå på berörda näringars konkurrensförhållanden”* När det gäller arbetsmaskiner kan man inte bara se till hela näringen utan man måste även se till marginaleffekter. Det mest kostnads känsliga sortimentet är grot (grenar och toppar) som när det tas ut ur skogen framför allt används till produktion av kraft och fjärrvärme vilket har en direkt klimatnytta. Det är därmed inte säkert att en utfasning av skattenedsättning för skogsmaskiner ger någon klimatnytta. Vid avverkning och terrängtransport av virke står bränslekostnaden för ungefär 15-17 procent. En ökning av bränslekostnaden slår direkt mot skogsindustrins konkurrenskraft då konkurrenter i till exempel Finland har motsvarande skattelättnad. Ökade kostnader för skogsbruket leder också till lägre lönsamhet vilket påverkar både avverkningsvilja och

miljöambitioner i skogsbruket. Skogsindustrierna avslår därmed det förslaget om utfasning av skattenedsättning på diesel för arbetsmaskiner.

Energieffektivisering av arbetsmaskiner måste relateras till utfört arbete

Rationell avverkning och terrängtransport med så låg total bränsleanvändning som möjligt är en viktig del för industrins konkurrenskraft. Vid eventuellt införande av krav eller riktlinjer så måste man se till helheten och välja rätt mätmetod. En låg bränsleförbrukning/timme är viktigt men det som avgör är vilken produktion maskinen presterar. Större maskiner har en högre förbrukning per timme men producerar mycket mer volym vilket ger en lägre förbrukning per utfört arbete och därigenom ett lägre totalt utsläpp och normalt sett en lägre kostnad också.

Krav på arbetsmaskiner bör vara gemensamma inom EU

Arbetsmaskiner i skogen har en relativt liten marknad och det finns få aktörer. Skogsmaskinerna är specialiserade på sin uppgift och har höga krav på framkomlighet, robusthet, effektivitet med mera. Världsmarknaden för maskintyper som används i svenskt skogsbruk är cirka 3000 enheter per år från ungefär 10 olika tillverkare. Det kan väl jämföras med traktorer och grävmaskiner som tillverkas i 100 000 tals exemplar. Utvecklingskostnaderna blir oproportionerligt stora för tillverkarna då anpassningen till nya krav endast kommer att omfatta delar av världsmarknaden. De högst miljöklassade motorerna kräver bränsle av god kvalitet, vilket inte erbjuds på alla marknader. Motorerna som används är vanligen framtagna för lastbilar, kraven på arbetsmaskiner kan därmed inte ha högre krav än för lastbilar. Kraven måste vara gemensamma inom EU, samtidigt som det inte är rimligt att maskiner i terräng har samma krav som maskiner som används i stadsmiljö.

Eventuell samordning behöver arbeta nära branscher och maskintillverkare

Miljömålsberedningen föreslår att en myndighet får samordningsansvar för utveckling av arbetsmaskiner. En utgångspunkt i ett sådant arbete måste vara att Sverige inte kan ha några särregler. Det är möjligt att det finns synergier, men man behöver vara ödmjuk inför att arbetsmaskiner kan ha mycket olika arbetsuppgifter, arbetsmiljö, krav på tillgänglighet och flexibilitet. Den myndigheten måste arbeta i nära kontakt med olika berörda branscher och maskintillverkare.

SAMLAD KONSEKVENSBEDÖMNING

- Den samlade konsekvensbedömningen är otillräcklig

Den samlade konsekvensbedömningen är otillräcklig och behöver fördjupas och beaktas innan en eventuell lag införs. Beredningen skriver att *”En viktig utgångspunkt för konsekvensanalysen är att Sverige och Europa inte är ensamma om att ställa om till låga utsläpp utan att det återfinns liknande styrning på samtliga ekonomiskt betydelsefulla marknader.”* Scenariot att världen inte följer med behöver även analyseras särskilt för de områden där Sverige i ett globalt

perspektiv är en nischaktör som skogsindustrin. Den svenska exporten av skogsprodukter utgör cirka 8 procent av den totala exporten i världen. De viktigaste konkurrentländerna är Kanada, USA, Finland, Tyskland och Brasilien. Det är i jämförelse med dessa länder som konkurrenskraften ska mätas. Effekter på det svenska näringslivets konkurrenskraft underskattas i konsekvensbedömningen.

STRATEGI FÖR EN SAMLAD LUFTVÅRDSPOLITIK

Skogsindustrierna välkomnar miljömålsberedningens förslag om stöd till branschgemensam forskning, utveckling och demonstration för att utveckla och tillämpa process- och reningsteknik som leder till minskade luftutsläpp. Skogsindustrierna anser inte att det finns stor potential att reducera dessa utsläpp från energi- och industrisektorn – i vart fall inte från de skogsindustriella tillverkningsenheterna. Såsom framgår av betänkandet är verksamheterna reglerade såväl genom nationella som EU-gemensamma villkor vilka utgår från bästa möjliga teknik (BAT). Dessutom regleras energipannor av en viss storlek genom avgiften på kväveoxider. För att utsläppen avsevärt ska kunna minska måste ny teknik utvecklas. När det gäller transporter och arbetsmaskiner hänvisar vi till tidigare avsnitt.

Sverige är världens tredje största exportör av papper, pappersmassa och trävaror. Skogsnäringen sysselsätter nära 70 000 personer och exporterade för 127 miljarder kronor 2015. Under samma år investerade industrin drygt 12 miljarder kronor.

Med framtidstro och investeringar driver skogsnäringen tillväxt i världens bioekonomi.

Stockholm

2016-10-20

För Skogsindustrierna

Carina Håkansson
VD

Helena Sjögren
Ansvarig Bioenergi